

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 11.12.2023
COM(2023) 776 final

2023/0458 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

**o določitvi stališča, ki se v imenu Evropske unije zastopa na 13. ministrski konferenci o
pristopu Vzhodnega Timorja k Svetovni trgovinski organizaciji**

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. PREDMET UREJANJA PREDLOGA

Ta predlog se nanaša na sklep Sveta o določitvi stališča, ki naj se v imenu Unije zastopa na 13. ministrski konferenci Svetovne trgovinske organizacije v zvezi s predvidenim sprejetjem sklepa o pristopu Demokratične republike Vzhodni Timor k Svetovni trgovinski organizaciji.

2. OZADJE PREDLOGA

2.1. Sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije

Sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o STO) je namenjen doseganju ciljev, navedenih v preambuli Sporazuma o STO. Sporazum o STO je začel veljati 1. januarja 1995.

Evropska unija (EU) je pogodbenica Sporazuma o STO¹. Vseh 27 držav članic EU je tudi pogodbenic Sporazuma o STO. STO lahko sprejema sklepe v skladu s postopki, določenimi v Sporazumu o STO.

2.2. Ministrska konferenca Svetovne trgovinske organizacije

Ministrska konferenca je najvišji organ odločanja v STO in se sestane vsaj enkrat na dve leti. Sklepi se s pravnega vidika in v praksi sprejemajo soglasno.

Naslednje srečanje ministrske konference bo od 26. do 29. februarja 2024 v Abu Dabiju v Združenih arabskih emiratih.

2.3. Sprejetje predvidenega akta na ministrski konferenci STO ter razlog in cilj predloga

Na 13. ministrski konferenci STO bo morda sprejet sklep o pristopu Demokratične republike Vzhodni Timor (Vzhodni Timor) k STO.

Članice STO in Vzhodni Timor so v zaključni fazi pogajanj o pogojih za pristop Vzhodnega Timorja k organizaciji. To fazo so dosegli po več letih pogajanj, ki so se začela leta 2016, ko je Vzhodni Timor vložil prošnjo za članstvo v STO.

Komisija meni, da so pogoji za pristop Vzhodnega Timorja k STO, predloženi v odobritev Svetu, uravnotežen in ambiciozno zastavljen sveženj zavez za odpiranje trga, ki bodo Vzhodnemu Timorju in njegovim trgovinskim partnericam v STO prinesle precejšnje koristi. Prošnja Vzhodnega Timorja za pristop je bila proučena v skladu s smernicami Generalnega sveta STO o pristopu najmanj razvitih držav.

2.4. Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike

Multilateralizem je v središču trgovinske politike EU in Evropska unija podpira pristop tretjih držav k STO pod ustreznimi pogoji.

2.5. Skladnost z drugimi politikami Unije

Predlog, ki je skladen z zunanjim delovanjem in razvojno politiko EU, bo utrdil Vzhodni Timor v multilateralnem trgovinskem sistemu v skladu s smernicami Generalnega sveta STO o pristopu najmanj razvitih držav.

¹ Sklep Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL L 336, 23.12.1994, str. 1).

3. STALIŠČE, KI SE ZASTOPA V IMENU UNIJE

Splošne opombe

Cilj tega predloga je omogočiti EU, da se pridruži morebitnemu soglasju v STO o tem, da se na ministrski konferenci sprejme predvideni akt, pri katerem gre za sklep o pristopu Vzhodnega Timorja k STO.

Čeprav še ni jasno, ali in v kolikšni meri bodo članice STO lahko dosegle soglasje v zvezi s predvidenim aktom, mora Svet v skladu s členom 218(9) PDEU vnaprej določiti stališče EU na 13. ministrski konferenci².

Sedanji predlog zadeva morebitni sklep na 13. ministrski konferenci o pristopu Vzhodnega Timorja k STO. Vlada Vzhodnega Timorja je leta 2016 vložila prošnjo za pristop k STO. Delovna skupina za pristop Vzhodnega Timorja je bila ustanovljena 7. decembra 2016. Šesta seja delovne skupine je bila 11. oktobra 2023. Večstranska pogajanja o dodatnih področjih, povezanih s trgovino, še vedno potekajo. Komisija je marca 2023 v imenu EU zaključila dvostranska pogajanja o celovitem sklopu zavez Vzhodnega Timorja za odpiranje trga. Pristop k STO naj bi po pričakovanjih pozitivno in trajno prispeval h gospodarskim reformam in trajnostnemu razvoju v Vzhodnem Timorju. EU bi morala podpreti pristop Vzhodnega Timorja.

Ker pogajanja trenutno še potekajo, Komisija pričakuje, da bo Svet sprejel sklep o stališču EU v zvezi z izidom pogajanj, ko bo jasen položaj v zvezi z relevantnimi besedili, kar se bo zgodilo bodisi na začetku ministrske konference bodisi med njo.

Pobuda je v celoti usklajena z obstoječimi določbami politike. Podobni sklepi so bili pripravljeni tudi za prejšnje ministrske konference STO, vključno z zadnjo, tj. 10. ministrsko konferenco STO leta 2015³.

Povzetek pogojev za pristop k STO

Seznam zavez: blago in storitve

Tarife za blago

Carinsko tarifo Vzhodnega Timorja sestavlja 10 810 tarifnih postavk. Vzhodni Timor se je zavezal k zgornjim mejam dajatev za 100 % svoje carinske tarife in bo končne zgornje meje tarifnih stopenj uveljavil z dnem pristopa, z izjemo nekaterih tarifnih postavk za izdelke informacijske tehnologije (378 leta 2027 in 27 leta 2030).

- Industrijski izdelki: Povprečna končna zgornja meja tarifne stopnje za nekmetske izdelke je 10,0 % (najvišja tarifa znaša 80 %, in sicer za sveže ribe in bambus).
- Kmetijski proizvodi: Povprečna končna zgornja meja tarifne stopnje za kmetijske proizvode je 15,7 % (najvišja tarifa znaša 80 %, in sicer za kavo in kakav).

Te povprečne tarifne stopnje so zelo ambiciozne za državo, ki sodi med najmanj razvite države, zlasti ob upoštevanju majhnosti in ranljivosti gospodarstva Vzhodnega Timorja.

Storitve

² Če se soglasje v nasprotju s sedanjimi pričakovanji formalno doseže v mednarodnem sporazumu o spremembi Sporazuma o STO ali v večstranskem mednarodnem sporazumu med nekaterimi članicami STO, Komisija po sprejetju besedil in po tem, ko so dana na razpolago za sprejem na 13. ministrski konferenci ali s strani zadevnih članic STO v okviru 13. ministrske konference, predloži potrebne predloge v skladu s členom 218(6) PDEU.

³ [pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu-external-press/en/statement/2023-09-14-ec-statement-on-the-13th-ministerial-conference-of-the-southern-oceanic-trade-agreement)

Lista specifičnih obvez Vzhodnega Timorja na področju storitev je zelo celovita in ambiciozna za državo, ki sodi med najmanj razvite države. Vzhodni Timor bo izpolnil zaveze glede dostopa do trga in nacionalne obravnave v širokem spektru storitev, vključno s strokovnimi, računalniškimi in drugimi poslovnimi storitvami, storitvami na področju komunikacij, gradbeništva, distribucije, izobraževanja, okolja, financ (zavarovalništvo in bančništvo), zdravstva in sociale, turizma in potovanj, rekreacije, kulture, športa in prevoza. Poleg tega se bo Vzhodni Timor zavezal k upoštevanju referenčnega dokumenta o nacionalnem urejanju storitev.

4. PRAVNA PODLAGA

4.1. Postopkovna pravna podlaga

4.1.1. Načela

Člen 218(9) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) ureja sklepe o določitvi „stališč, ki naj se v imenu Unije zastopajo v organu, ustanovljenem s sporazumom, kadar ta organ sprejema akte s pravnim učinkom, razen aktov o spremembah ali dopolnitvah institucionalnega okvira sporazuma“.

Pojem „akti s pravnim učinkom“ vključuje tudi akte, ki imajo pravni učinek zaradi pravil mednarodnega prava, ki veljajo za zadevni organ. Vključuje tudi instrumente, ki nimajo zavezujočega učinka v mednarodnem pravu, a lahko „odločilno vpliva[jo] na vsebino ureditve, ki jo [sprejme] zakonodajalec Unije“⁴.

4.1.2. Uporaba v obravnavanem primeru

Ministrska konferenca STO je organ, ki je ustanovljen s sporazumom, in sicer Sporazumom o STO, in ki je v skladu s členom IV:1 Sporazuma o STO pristojen za sprejemanje odločitev o vseh zadevah, za katere velja kateri koli mnogostranski trgovinski sporazum, vključno z odločitvami s pravnim učinkom.

Navedeni predvideni akti se štejejo za akte s pravnim učinkom, saj lahko vplivajo na pravice in obveznosti Unije na podlagi mednarodnega prava.

Predvideni akti ne dopolnjujejo ali spreminjajo institucionalnega okvira Sporazuma.

Postopkovna pravna podlaga za predlagani sklep je zato člen 218(9) PDEU.

4.2. Materialna pravna podlaga

4.2.1. Načela

Materialna pravna podlaga za sklep po členu 218(9) PDEU je odvisna predvsem od cilja in vsebine predvidenega akta, glede katerega naj bi se v imenu Unije zastopalo stališče. Če ima predvideni akt dva cilja ali elementa in je eden od teh ciljev ali elementov glavni, drugi pa postranski, mora sklep po členu 218(9) PDEU temeljiti na samo eni materialni pravni podlagi, in sicer na tisti, ki se zahteva za glavni ali prevladujoči cilj ali element.

4.2.2. Uporaba v obravnavanem primeru

Glavni cilj in vsebina predvidenega akta se nanašata na skupno trgovinsko politiko.

Materialna pravna podlaga za predlagani sklep je zato člen 207 PDEU.

⁴ Sodba Sodišča z dne 7. oktobra 2014, Nemčija/Svet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, točke 61 do 64.

4.3. Zaključek

Pravna podlaga predlaganega sklepa bi moral biti člen 207 PDEU v povezavi s členom 218(9) PDEU.

Predlog

SKLEP SVETA

o določitvi stališča, ki se v imenu Evropske unije zastopa na 13. ministrski konferenci o pristopu Vzhodnega Timorja k Svetovni trgovinski organizaciji

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 207(4), prvi pododstavek, v povezavi s členom 218(9) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Marakeški sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o STO) je Unija sklenila s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994⁵, veljati pa je začel 1. januarja 1995.
- (2) V skladu s členoma IV:1 in IX:1 Sporazuma o STO se lahko na ministrski konferenci Svetovne trgovinske organizacije (STO) sprejemajo sklepi s soglasjem.
- (3) Na 13. ministrski konferenci STO, ki bo potekala od 26. do 29. februarja 2024, bo morda sprejet sklep o pristopu Vzhodnega Timorja k STO.
- (4) Primerno je določiti stališče, ki naj se v imenu Unije zastopa na ministrski konferenci STO, saj so sklepi za Unijo zavezujoči.
- (5) Pogajanja za pristop Vzhodnega Timorja k STO so se začela leta 2016. Delovna skupina za pristop Vzhodnega Timorja je bila ustanovljena 7. decembra 2016. Šesta seja delovne skupine je bila 11. oktobra 2023. Večstranska pogajanja o dodatnih področjih, povezanih s trgovino, še vedno potekajo. Komisija je marca 2023 v imenu EU zaključila dvostranska pogajanja o celovitem sklopu zavez Vzhodnega Timorja za odpiranje trga. Pristop k STO naj bi po pričakovanjih pozitivno in trajno prispeval h gospodarskim reformam in trajnostnemu razvoju v Vzhodnem Timorju. EU bi morala podpreti pristop Vzhodnega Timorja –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Stališče, ki se v imenu Unije zastopa na 13. ministrski konferenci STO, je naslednje:

pridružiti se soglasju, doseženemu med članicami STO, z namenom sprejetja sklepa o pristopu Vzhodnega Timorja k STO.

⁵ UL L 336, 23.12.1994, str. 1.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Komisijo.
V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*